

Du skal bli hørt!
Don galggat gullet!

NSR

**Nöörjen Saemiej Ríjhkesiebrrie
Nürjen Sámij Ríjkkaseäbrrrie
Vuona Sámij Ríjkkasäbbre
Vuona Sámij Ríjkkasiebrrie
Norgga Sámiid Ríjkkasearvi
Taar Sámmlai Meersaž Kõõskõs-seä'brr
Norske Samers Riksforbund**

Almmuheaddji / utgiver: NSR

Váldodoaimmaheaddji / redaktør: Aina Madelén Nordsletta Aslaksen

Hábmejeaddji / design: Piera Heaika Muotka

Ovdasiidugovva / Forsidebilde: Johtti Productions / Ánne Kátjá Gaup

Govvasárgu / Illustratør: Káren-Ann Hurri

Govat / bilder: Johtti Productions / Ánne Kátjá Gaup, Oliver Ivanowitz, Anne Henriette Nilut, Piera Heaika Muotka, Beaska Niillas, Sandra Márjá West, Runar Myrnes Balto, Kris Micallef Photographer

Čállit / tekst: Aina Madelén Nordsletta Aslaksen, Anne Henriette Nilut, Runar Myrnes Balto, Sandra Márjá West

Jorgaleaddjit / Oversettere: Ellen Jonassen, Anders Kintel, Beaska Niillas, Jon Christer Mudenia, Sandra Márjá West, Aina Madelén Nordsletta Aslaksen, Maren Benedicte Nystad Storslett, Dan-Jonas D. Sparrok, Vidar Andersen

Prenten / Trykk: Lundblad Media

SISDOALLU

Innhold

4 Ávtebaakoe Forord

6 Ii Muolkkuid-elektrifiseren – Jo gearggusvuhtii Nei til elektrifisering av Melkøya – Ja til beredskap

12 Náv jienastip ietjat válggabijran Slik stemmer du i din valgkrets

14 Mijjen kandidaath Saemiedigkien veeljemasse Våre kandidater til Sametingsvalget

16 Bájkálasj válggaprográmma Lokalt valgprogram

18 Don galggaat oazžut ollislaš čuovvoleami Du skal få full oppbacking

22 Rittus lea heahhti – dál dárbbášuvvo odda guolástuspolitihkka Kysten er i krise – nå trengs en ny fiskeripolitikk

Dáiddaplakáhta magasiinnas! | Kunstplakat inkludert i magasinet!

ÅVTEBAAKOE

Forord

Gieries saemiedigkieveeljje,

Daelie saemiedigkieveeljje j'ih fierhte gieles v'ikele. Dov gieles ed'tja govledh gosse NSR politihkine Saemie-digkesne barka. Juktie daejrebe saemien ektievoete ij leah akte gieles, men gellieh. J'ih gaajhkesch ed'tjeh sijjiem j'ih b'atijem ae'kiem saemien seabradahkesne utnedh, saacht mehtie maadtoste datne.

Sijhtebe gieles- j'ih kultuvrefaalenasse gaajhkide saemide tseegkedh. Mijjeh jienebh gielesjarng, saemien g'atieh j'ih duetiekuvsj' daarpesjibie. J'ih daerpiesvoete joekoen stoerre daaroedovveme dajvine. Saemieh eah maetieh skaaride daaroedhtemen m'annan oktegh d'ävvodh. Abpe seabradahke tjuara meatan 'rrodh.

NSR dorje dam man b'jre jeenjesh soptsestieh: Mijjeh namhtah saemien maanagiertesijjeh tjirrehtamme. Mijjeh b'atijem ae'kiem tseegkebe mijjen juhtemesoekesjen tjirrh juktie jielie voenges seabradahkh, bar-koesijjeh j'ih infrastruktuvrem sjugniedidh man 'vteste g'arede g'atide juhtedh, jallh sjidtedh.

NSR gaajhki saemiej reaktaj 'vteste gymhpe. Mijjeh reaktam d'arjobe fjovlesne g'öledh gusnie aarebi maadtoeh g'ölin. Mijjeh reaktam d'arjobe gaajhkh saemienmaanah ed'tjeh saemienööhpehtimmiem 'adtjodh. Desnie gusnie jeatjebh mietieh, ibie mijjeh mietieh gosse staate Noerhte-Nöörjen bijjelen muana Muolkkut-n'ænnoestimine.

56 jaepieh NSR lea tjarke gymhpeme reaktaj, eatnemen j'ih reaktan 'vteste saemien 'rrodh j'jtse laakan. Dejnje j'ærhkebe. Datne seamma j'j'nje saemien mejtie saemien jielede gaptine j'ih vueline jealah, jallh v'åregelaakan aktem gieles simmh maam maaje lih sijhteme maetiedh. Datne ed'tj govlesovvedh.

Guvvie / foto: Johtti Productions / 'Anne Kátja Gaup

Manne geerjene jiene jienebh meatan saemien demokratiesne j'ih j'j'tjemse Saemiedigkien veeljemel'åhkose tjaelieh. Daan jaapetje saemiedigkieveeljje lea otnjegeveeljje. Veeljje gaskem dah gieles sijhtieh gaajhki saemiej reaktah n'ænnoestidh j'ih dah gieles sijhtieh Saemiedigkiem heajjoedidh.

Gosse m'innh jienesth dellie veeljh magkeres b'atijem ae'kiem datne j'j'tsadh j'ih b'atijen boelviede vaajtelh.

Buerie veeljje!
– Silje Karine Muotka,
NSR:n presidentekandidaate

Kjære sametingsvelger,

Nå er det sametingsvalg og hver eneste stemme er viktig. Din stemme skal høres når NSR driver politikk på Sametinget. For vi vet at det samiske fellesskapet ikke er én røst, men mange. Og alle skal ha en plass og en fremtid i det samiske samfunnet, uavhengig av din bakgrunn.

Vi går til valg på å bygge språk- og kulturtilbud for alle samer. Vi trenger flere språksentre, flere samiske hus og flere duodjikers. Og behovet er spesielt stort i fornorskede områder. Samer kan ikke reparere skadene etter fornorskningen alene. Vi må få hele samfunnet med oss.

NSR gjør det mange snakker om: Vi har gjennomført gratis samiske barnehageplasser. Vi bygger framtid gjennom tilbakeflyttingsplanen vår for å skape levende lokalsamfunn, arbeidsplasser og infrastruktur som gjør det mulig å vende hjem, eller å bli.

NSR kjemper for rettighetene til alle samer. Vi står opp for retten til å fiske i fjorden der våre besteforeldre fisket. Vi står opp for retten til at alle samiske barn skal få samiskundervisning. Der andre føyer seg, gir ikke vi oss når staten overstyrer Nord-Norge med Melkøya-vedtak.

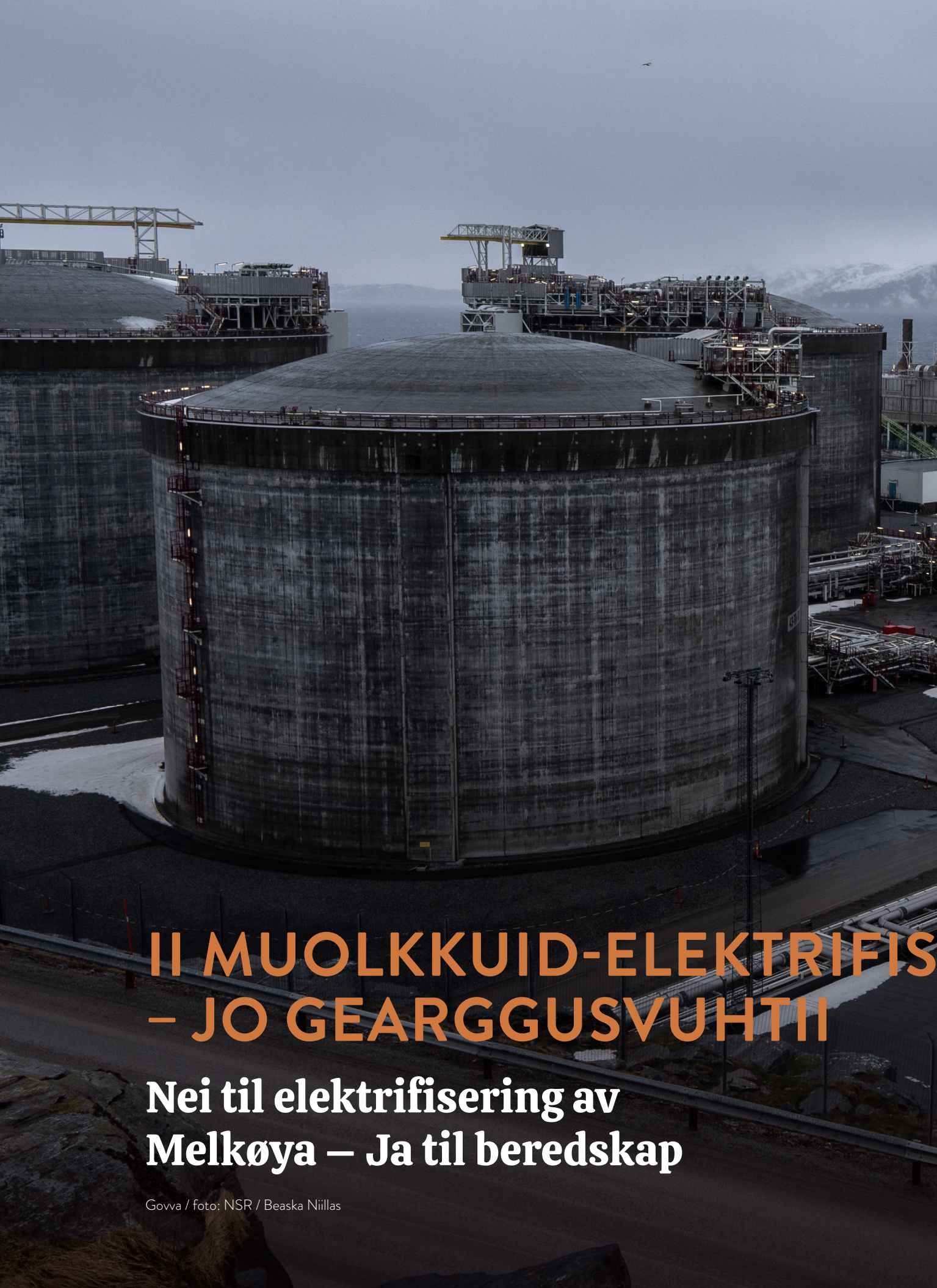
I 56 år har NSR stått på barrikadene for rettferdighet, for naturen, og for retten til å være samisk på sin egen måte. Det fortsetter vi med. Du er like samisk om du lever ditt samiske liv med kofte og joik, eller med forsiktig hvisken av et språk du så gjerne skulle kunne. Du skal bli hørt.

Jeg er glad for at flere og flere tar del i det samiske demokratiet ved å melde seg inn i Sametingets valgmannstall. Årets sametingsvalg er et retningsvalg. Det er et valg mellom de som vil styrke alle samers rettigheter og de som vil svekke Sametinget.

Når du går til stemmelokalet så velger du hvilken fremtid du ønsker for deg selv og for kommende generasjoner.

Godt valg!

**– Silje Karine Muotka,
NSRs presidentkandidat**

A large, dark, cylindrical industrial storage tank dominates the center of the image. It has a flat top with a walkway and railings. In the background, other industrial structures, including cranes and piping, are visible against a cloudy sky. The foreground shows a dark, wet ground surface with some industrial equipment and a fence.

II MUOLKKUID-ELEKTRIFIS – JO GEARGGUSVUHTII

**Nei til elektrifisering av
Melkøya – Ja til beredskap**

Govva / foto: NSR / Beaska Niillas

EREN

Finnmárkkus čavgá dál bieggá, go plánejuvvojit luonddubilideamit mat leat stuorát go goassige ovdal. Olles Davvi-Norgga álbmoga oaivila vuostá lea ráđdehus mearridan elektrifiseret gássabuvttadeami Muolkkuin. Olbmot leat elektrifiserema vuostá, go dat ballet ahte dat sihke njammá buot elfámu mii leš guovllus, go lokte elfápmohattiid ja go duoddariidda ja váriide devdet bieggaturbiinnaid.

– Sámediggeráddi válljii áššáskuhttit stáhta go ráddehus mearridii elektrifiseret. Go dat mearráduš ii leat váikkuhusguorahallojuvvon ja eai ge leamaš konsultašuvnnat Sámedikkiin, dadjá sámediggepresideanta Silje Karine Muotka.

Riektevuogádatbálggis orro dál báhcán okta dain áidna vejolašvuodain bissehit elektrifiserema. Sámedikkis lea NSR áidna dáhkáduš ahte álggahuvvon riekteproseassa ii bissehuvvo.

– Sii geat vuostálastet min dán áššis čiehkádit ráddehusa mearrádusa duohkái. Mii leat áidna molssaeaktu dain válggain geat dáhtut buot reaidduid geahččalit, bissehan dihtii dán. NSR lea álbmoga beali, ja mii eat vuollán, dadjá Muotka.

Sámedikkis lea NSR áidna dáhkáduš ahte álggahuvvon riekteproseassa ii bissehuvvo.

NSR lea starga vuostefápmu goarideaddji industriija-áigumušaide sámi guovlluin.

– Mis leat čielga plánat bargosajiid háhkamii, muhto mii eat dohkket ovdáneami mii bilida iežamet boahtteáiggi. Go deaivvadit politihkain mii doahttala bilideaddji industriija dárbbuid ovdal eará dárbbuid, de lea min bargu dáistalit sihke luonddu ja álbmoga beali, mitala Paul Bendikk Jåma, vuosttaševttohas Lulli-Sámi válgabiirres.

Govat / foto: NSR / Runar Myrnes Balto & Anne Henriette Nilut

I Finnmark blåser det opp til storm, med planlagte naturødeleggelser av historiske proporsjoner. Mot den nordnorske befolkningens vilje vedtok regjeringen å elektrifisere gassanlegget på Melkøya i Hammerfest. Folk er imot elektrifiseringa av anlegget fordi de frykter at det vil suge til seg det som er av strøm i landsdelen, og føre til høyere strømpriser og at vidder og fjell teppelegges med vindkraftverk

– Sametingsrådet valgte å gå til sak mot staten sitt vedtak om elektrifisering av Melkøya. Det er fordi vedtaket ikke er konsekvensutredet, og det har ikke vært konsultasjoner med Sametinget, sier sametingspresident Silje Karine Muotka.

Søksmålets gang gjennom rettsvesenet står igjen som en av få muligheter til å få stoppet vedtaket. På Sametinget er NSR den eneste garantisten for at rettsprosessen ikke blir stoppet.

– Våre motstandere gjemmer seg bak Regjeringens vedtak i denne saken. Vi er det eneste alternativet i valget som vil kjempe imot med alle tilgjengelige midler. NSR står på befolkningens side, og vi vil ikke gi oss, sier Muotka.

På Sametinget er NSR den eneste garantisten for at rettsprosessen ikke blir stoppet.

NSR er en stabil motkraft til hensynsløs industriutvikling i samiske områder.

– Vi har tydelige planer for utvikling av arbeidsplasser, men aksepterer ikke en utvikling der vi ødelegger for vår egen fremtid. I møte med en politikk der hensynet til ødeleggende industri kommer foran andre hensyn, er det vår jobb å stå opp for både natur og folk, forteller Paul Bendikk Jåma, som er førstekandidat i sørsamisk valgkrets.

>> Jåma, gudes lea duogáš sihke suodjalusas, politiijas ja dearvvašvuodasuorggis, oaidná sámepolitiikka geargusvuodageahčastagain.

– Olles Norgga geargusvuoda dáfus de ii leat jierpmálaš vuodjit politiikka mii goarida sámii ealáhusaid. Dat buvttadit biepmu ja dain lea gelbbolašvuotta mat leat áibbas dehálačča jus šaddá heahtedilli. Mii dáhtut NSR:s geahččalit sihkarastit ahte mii atnot dehálaš oassin ollislaš-geargusvuodas, dadjá Jåma.

Presideantaevttotahas Muotka oaiivvilda ahte válggat Čakčamánu 8. beaivvi šaddet mearrideaddjin:

– Jienas NSR jus dáhtut Sámedikki mii ain váldá sámiiid vuoigatvuodaid, suvdinnávccalaš ávkkástallama luondduin ja geargusvuoda duodas. Mii áicat ahte min vuostálastit eanet ja eanet loktejit industriija dárbbuid ovddabeallai iežamet. Danne lea dát váлга mii sáhtta mearridit iežamet boahhteáiggi, dadjá Muotka

Olles Norgga geargusvuoda dáfus de ii leat jierpmálaš vuodjit politiikka mii goarida sámii ealáhusaid. Dat buvttadit biepmu ja dain lea gelbbolašvuotta mat leat áibbas dehálačča jus šaddá heahtedilli.

Paul Bendikk Jåma

Gova / foto: NSR / Anne Henriette Nilut

Silje Karine Muotka & Paul Bendikk Jåma

Gowva / foto: NSR / Anne Henriette Nilut

>> Jåma, som har bakgrunn fra både militæroperasjoner, politi og helsevesen, ser den overordnede samepolitikken i et beredskapsperspektiv.

– For Norges helhetlige beredskap vil det være uklokt å føre en politikk som går ut over de samiske næringene. Disse næringene produserer mat og innehar kunnskaper som blir helt sentrale i potensielle krisesituasjoner. Vi i NSR vil gjøre det vi kan for å sikre at de blir sett på som en del av totalberedskapen, sier Jåma.

Presidentkandidat Muotka mener valget 8. september blir et skjebnevalg:

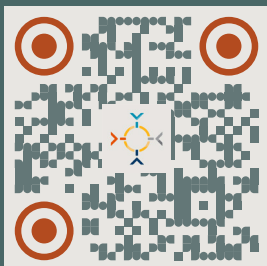
– Stem NSR om du ønsker et Sameting som fortsatt tar samenes rettigheter, bærekraftig naturbruk og beredskap på alvor. Vi ser at våre motstandere i større og større grad går industriens ærend. Derfor er dette et skjebnevalg for fremtidens samepolitikk, sier Muotka.

For Norges helhetlige beredskap vil det være uklokt å føre en politikk som går ut over de samiske næringene. Disse næringene produserer mat og innehar kunnskaper som blir helt sentrale i potensielle krisesituasjoner.

NUMHTIE STEEMMADE ÅARJEL-SAEPMESNE / SLIK STEMME DU I SØRSAMISK VALGKRETS

Datne almetjeregisterisnie Åarjel-Saepmien veeljemegievlesne. Vuartesjh læstosne mejtie maahtah veeljemebiejjien skiereden 5. biejjien steemmadidh tjieltesne gusnie leah almetjeregistreradamme. Jis dov tjielte ij læstosne, tjoerh åvtelbodti steemmadidh åvtelen skiereden 5. biejjien. Jis ih edtjh dov tjieltesne åroodh gusnie leah almetjeregistreradamme, tjoerh åvtelbodti steemmadidh. Lohkh vielie daesnie nsr.no/valg-2025 jallh scannh QR-guvviem.

Du er folkeregistrert i Sørsamisk valgkrets. Se oversikt på siden om du kan stemme på valgdagen i kommunen du er folkeregistrert i. Hvis kommunen din ikke står på lista, må du forhåndsstemme innen 5. september. Hvis du ikke er i din folkeregistrerte kommune på valgdagen 8. september må du uansett forhåndsstemme. Les mer på nsr.no/valg-2025 eller scann QR-koden nedenfor.

ÅARJEL-SAEPMIE VEELJEMEGIEVLIE / SØRSAMISK VALGKRETS

Daesnie maahtah steemmadidh
veeljemebiejjien /
Kan stemme på valgdagen:

Gaala / Grane
Aarborte / Hattfelldal
Hiejmenaassjoe / Heäjjmmanássa /
Hiejmanássa / Hemnes
Levangke / Levanger
Malvik
Nååvmesjenjaelmie / Namsos
Raane / Ruovat / Rana
Rørose / Plaassja / Røros
Raarvihke / Røyrvik
Snåase / Snåsa
Stientje / Steinkjer
Skierde / Sjieredaelie / Stjørdal
Tråante / Trondheim
Vaaptse / Vefsn
Vieredaelie / Verdal

Tjuara åvtelhbodti steemmadidh /
Må forhåndsstemme:

Jis ih edtjh dov tjieltesne årrodh
gusnie leah almetjeregistreradamme
veeljemebiejjien skierden 8.
biejjien, tjoerh åvtelbodti jienes-
tidh mietsken 11. biejjien raejeste
skierden 5. biejjien raajan.

De som ikke er i hjemkommunen
på valgdagen 8. september må
forhåndsstemme mellom 11. august
og 5. september.

ÅARJEL-SAEPMIE VEELJEMEGIEVLIE SØRSAMISK VALGKRETS

Kandidaath / Kandidater

Guvvieh / foto: Oliver Ivanowitz

1. Paul Bendikk Jåma (1979) – Snåase/Snåsa

Paul Bendikk Raarvihkeste jìh team-åvtehknie Snåasesne barka. Åarjelsaemien maadtoe roehtsi-gujmie båtsoesne jìh jåartaburresne, jìh stoerre iedtije saemien aerpieviekide jìh vaaran. Sæjhta eatnemem, båtsoem, gielem jìh kultuvreaerpiem vaarjelidh, jìh saemien aarvoeh jåerhkedh akten tìjjen varke jarkelimiejgujmie. Åvteguvvie: Åemie aajja

Paul Bendikk er fra Røyrvik og jobber som teamleder på Snåsa. Sørsamisk bakgrunn med røtter i reindrift og jordbruk, og en dyp forankring i samiske tradisjoner og tilknytning til fjellet. Engasjert i å ivareta natur, reindrift, språk og kulturarv, og videreføre samiske verdier i en samtid preget av raske endringer. Forbilde: Åemie Aajja.

2. Ole-Henrik Bjørkmo Lifjell (1994) – Bleikvasslia

Ole-Henrik lea musihkere jìh scenetjehpie-dæjja jìh ektiedimmie abpe Saepmesne. Dan lea dååjrehtimmie Saemiedigkeste jìh NSR:ste, jìh stoerre iedtije teemijste goh saemien gieles jìh kultuvre, psykiske healsoe, aalkoeåålmegi reakta jìjtjeståvrose jìh eatnemem, aerpieviekieh jìh daajroem seahkaridh. Daelie Ole-Henrik Saemiedigkieraeresne.

Ole-Henrik er musiker og scenekunstner med tilhørighet i flere områder av Saepmie. Han har erfaring fra Sametinget og NSR, og brenner for samisk språk og kultur, psykisk helse, urfolks rett til autonomi og respekt for land, tradisjoner og kunnskap. Ole-Henrik er i dag en del av Sametingsrådet.

5. Jon Anta Eira Åhren (2002) – Raarvihke/Røyrvik

6. Mattis Danielsen (1976) – Plaassja/Røros

7. Cecilia Persson (1964) – Trovvegarse/Trofors

8. Ina Theres Sparrok (1995) – Laakesvuemie/Namsskogan

9. Gaebpien Egon (1971) – Trovvegarse/Trofors

Guvvie / foto: NSR / Anne Henriette Nilut

3. Kristin Sara (1965) – Sætervik

Risten reakadi Rissesne, Sisnjelds Fovse. Dïhte væhtagieletolhkine jïh toelhkine/dåeriedæjjine barka bieljehts-tjelmehts almetjidie. Ìedtje eelki gosse Altademonstrasjovne Saepmiem baajnehti. Ìedtje tjarkebe sjïdti gosse Saemie-digkie tseegkesovvi. Dïhte tjarke barka gielem jïh kultuvrem nænnoestidh jïh vaarjelidh. Åvteguvvie: Elsa Laula.

Risten er født i Rissa, Indre Fosen. Hun jobber som tegnspråktolk og tolk/ledsager for døvblinde. Hennes engasjement startet da Altademonstrasjonen satte sitt preg på Sápmi. Engasjementet ble forsterket da Sametinget ble en realitet. Hun jobber hardt for å styrke og bevare språk og kultur. Forbilde: Elsa Laula.

Guvvie / foto: Oliver Ivanowitz

4. Katri Kitti (1982) – Trovvegarse/Trofors

Katri saemienlohkehtæjja Aarbortesne. Sæjhta maanah jïh noerh sijjen gielem jïh kultuvrem dåastoeh aarkebiejjien. Dïhte vuajneme dïhte joekoen vihkele dovne maanide jïh abpe saemien seabradahkese. Dïhte aaj gæmhpoeminie båtsoe Åarjel-Saepmesne buerebe vaarjelimmiem åådtje goh vihkeles guedtijie gieleste, kultuvreste jïh aerpievukeste.

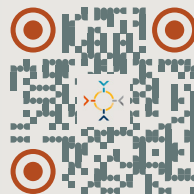
Katri jobber som samisklærer i Hattfjelldal. Hun vil at barn og unge skal møte sitt språk og sin kultur i hverdagen. Gjennom lang erfaring har hun sett at det har stor betydning både for barna og hele det samiske samfunnet. Hun kjemper også for at reindrifta i Sør-Saepmie får et bedre vern som viktig språk-, kultur- og tradisjons-kunnskapsbærer.

VEELJEMEPROGRAMME ÅARJEL-SAEPMESNE

NSR Åarjel-Saepmesne sæjhta daejnie barkedh

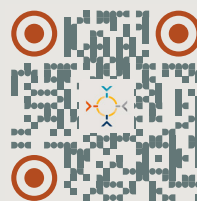
- Saemiedigkie reaktabarkoem jìh SRU2:m àarjelsaemien dajvesne bæjjese fulkie
- buerebe saemien reaktavaarjelimmie industrijetseegkemen jìh jeatjah skilkehtassi vööste mah bàatsoem, gïelem jìh kultuvrem aejhtieh. Voerkesvoete bàatsoen tjåenghkies maajsoej jìh haestemi bijre
- daajroes reereme juvrijste, aaj aarhtse, juktie nænnoes bàetijem aejkiem bàatsose jìh gætienkreekide tjirkedh
- maahtoem saemien gïelen, kultuvren jìh histovrijen bijre nænnoestidh maanagiertine, ööhpehtimmesne jìh healsoesuerkesne
- upmeje- jìh àarjelsaemien gïelh tjirkedh jìh evtiedidh guktie dah aaj bàetije boelvine jielieh
- tsiehkide bueriedidh saemien tjeahpoe- jìh kultuvre- barkijdie, jìh saemien kultuvrebievnemem nænnoestidh
- faalenassem SANKS:ste vijriedidh guktie psykiske salkehtimmieh àarjelsaemien dajvesne dorjesuvvieh jìh tjielten POSOM-dåehkieh saemien maahtoem utnieh. Saemien healsoeviermieh gaajhkine gielerereemetjieltine jìh lihkes dajvine tseegkedh juktie jearsoe healsoe- jìh sosjaalefaalenassem tjirkedh
- saemien tjåanghkoesijjieh jìh gïeleareenah tjirkedh jìh evtiedidh mah gaajhkesh feerhmieh. Saemien institusjovnh jìh gïelejarngh nænnoestidh mah vierhtieh, faalenassh jìh darjomh buerebelaakan nuhtjeh, jìh saemien gætien àvteste barkedh Tråantesne
- jienebh saemien learoeverhtieh dorjesuvvieh jìh saemienlierehtimmiem maanagiertesne, maadth- jìh jåarhkeskuvlesne tjirkedh. Lohkemefaalenassh lissiehtidh jìh sjiehteladtedh ihke jollebe ööhpehtimmie jìh jåarhke- ööhpehtimmie àarjelsaemien gïelesne vielie jaksoes jìh vietsesles sjidtieh
- daajroesertemem vætneste orre boelvide tjirkedh
- saemien gïelem jìh kultuvrem byögkeles sijjesne vååjnedehtedh, jìh aerpievuekien saemien aalkoe- åålmege daajroem reeremisnie nænnoestidh. Kultuvre- mojhtese vaarjelimmie jìh aerpievuekien aalkoe åålmege- daajroem reeremisnie nænnoestidh, jìh lissiehtamme dåarjoen jìh laavenjostoen àvteste barkedh saemien byjresi jìh voenges seabradahki gaskem
- saetniesvoete- jìh liktemekommisjovnen reektehtse barkoem àvtese muana, jìh juvnehtimmieh meatan politihkesne bàatsose, gïelese, healsose, ööhpehtæmman jìh kultuvrese

Lohkh mijjen veeljeme-
programme NSRn
nedtesæjrosne:
nsr.no

Les hele vårt valgprogram på NSRs nettsider:

nsr.no

LOKALT VALGPROGRAM FOR SØRSAMISK VALGKRETS

NSR i Sørsamisk valgkrets vil arbeide for

- at Sametinget følger opp rettighetsarbeidet og oppfølgingen av SRU2 i sørsamisk område
- et sterkere samisk rettsvern mot etablering av industri og andre naturinngrep som truer reindrift, språk og kultur. Økt bevissthet om de samlede belastningene og det langsiktige utfordringsbildet reindrifta møter
- en forutsigbar forvaltning av rowilt, også ørn, for å sikre en bærekraftig framtid for reindrift og husdyrhold
- å styrke kompetansen om samisk språk, kultur og historie i barnehager, utdanning og helsesektor
- å sikre og utvikle ume- og sørsamisk språk i sør- og umesamisk område, slik at språkene lever videre for kommende generasjoner
- å bedre forholdene for samiske kunst- og kulturarbeidere, og styrke mulighetene for samisk kulturformidling
- å utvide tilbudet fra SANKS slik at psykiske utredninger kan foregå i sørsamisk område, samt styrke POSOM-teamene i kommunene med samisk kompetanse. Å opprette samiske helsenettverk i alle språkforvaltningskommuner og nærliggende områder for å sikre et trygt og forståelsesfullt helse- og sosialtilbud
- å sikre og utvikle samiske møteplasser og språkarenaer som inkluderer alle, uavhengig av språkkompetanse. Å styrke våre samiske institusjoner og språksentre for bedre koordinering av ressurser, tilbud og aktiviteter, samt jobbe for etablering av samisk hus i Tråante/Trondheim
- å øke produksjonen av samiske læremidler og sikre samiskopplæring i barnehage, grunnskole og videregående skole. Å øke studietilbud og legge til rette for at høyere utdanning og videreutdanning på sørsamisk blir mer tilgjengelig og attraktivt
- å sikre kunnskapsoverføring av duedtie/vætna til nye generasjoner
- å synliggjøre samisk språk og kultur i det offentlige rom, og styrke tradisjonell samisk urfolkskunnskap i offentlig forvaltning. Å styrke kulturminnevern og tradisjonell urfolkskunnskap i offentlig forvaltning, samt jobbe for økt medvirkning og samarbeid mellom samiske miljøer og lokalsamfunn
- at Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport skal være en rettesnor i alt videre arbeid, og at anbefalingene innlemmes i politikk for reindrift, språk, helse, utdanning og kultur

DON GALGGAT OAŽŽUT OLLISLAŠ ČUOVVOLEAMI

– Dáppe Hámmerfeasttas ii leat sámi skuvlahaje mánáidgárdefálaldat, ja mis váilu sámi deaivvadanbáiki. Dát lea hehttehussan go galgat máhcahit iežamet sámi identitehta ja kultuvrra, dadjá Hanne Marion Gaup, guhte lea goalmmmátevttahas Davveguovllu válgabiirres.

Hanne Marion Gaup

Hámmerfeasta ii leat áidna báiki mas dákkár hástalusat. Dáruiduhttinpolitihkka lea mielddisbuktán ahte olu sámiin, sihke davvin ja lullin, váilu sámi fálaldat iežaset guovlluin. Dát leat muhtun bealit mat fertejit divvojuvvot manjá dáruiduhttima.

Amalie Hansen Kristiansen Raste lea Sálliris eret, 22 jahkásaš, ja goalmmmátevttahas Gáisi válgabiirres. Son lea oassin odda buolvvas mii váldá ruovttoluotta iežas mearrasámi rámisvuoda.

– Mus lea buolli ánggiruššan ahte mearrasámi nuoraide geat leat lávkemin sámi servodahkii, gávdno fátmmas-teaddji biras mii doarju sin čuođi proseantta. Mun searvvan válggaide NSR ovddas go mii háliidit ahte buohkat geat dáhttot váldit ruovttoluotta giela dahje kultuvrra galget oažžut ollislaš doarjaga, dadjá Raste.

**Mun searvvan válggaide
NSR ovddas go mii háliidit
ahte buohkat geat dáhttot
váldit ruovttoluotta giela
dahje kultuvrra galget
oažžut ollislaš doarjaga**

Govva / foto: Piera Heaika Muotka

Govva / foto: NSR / Anne Henriette Nilut

Du skal få full oppbacking

– Her i Hammerfest har vi verken samisk tilbud i skole eller barnehage, og vi mangler en egen møteplass. Det er et hinder når vi skal ta tilbake den samiske identiteten og kulturen, sier Hanne Marion Gaup som er tredjekandidat i Nordre valgkrets.

Hammerfest er ikke alene om dette. Fornorskningspolitikken har ført til at veldig mange samer fra nord til sør ikke har noen tilbud i sine lokalsamfunn. Dette er noe av det som må «repareres» etter fornorskningskningen.

Amalie Hansen Kristiansen Raste fra Kvaløya i Tromsø er 22 år og tredjekandidat i Gáisi valgkrets. Hun er en del av en ny generasjon ungdommer som tar tilbake den sjøsamiske stoltheten sin.

– Jeg brenner for at sjøsamiske ungdommer som er på vei inn i det samiske samfunnet, skal ha et inkluderende miljø å gå til som støtter dem hundre prosent. Jeg stiller til valg for NSR fordi vi vil at alle som vil ta tilbake identiteten, språket eller kulturen sin skal få oppbacking, sier Raste.

Amalie Hansen Kristiansen Raste

Govva / foto:
Oliver Ivanowitz

Jeg stiller til valg for NSR fordi vi vil at alle som vil ta tilbake identiteten, språket eller kulturen sin skal få oppbacking

Sámediggi galgá fuolahit ahte šaddet eanet deaivvadanbáikkit, giellaguovddážat ja kulturásahusat dáruiduvvan guovlluide.

» NSR oaivvilda ahte Sámediggi galgá váldit iežas ovdasvástádusa. Danne mii leat ráhkadišgoahtán báikkálaš plánaid buot válgabiiiride. Sámediggi galgá fuolahit ahte šaddet eanet deaivvadanbáikkit, giellaguovddážat ja kulturásahusat dáruiduvvan guovlluide. Muhto eiseváldiin lea ankke dehálaš čoavdda.

– Sámit fertejit beassat cegget gáibádusaid sihke stáhtii ja gielddaide mas ášset. Unnimusat gal ferte fuolahuvot vejolašvuohta beassat sámi mánáidgárdái ja oažžut sámegieloahpahusa skuvllas. Sámegieloahpahus gal lea vel láhkageatnegahttojuvvon, ja lea áddemeahttun ahte olu mánáin ii leat dát fáladat, dadjá Hanne Marion Gaup ángirit.

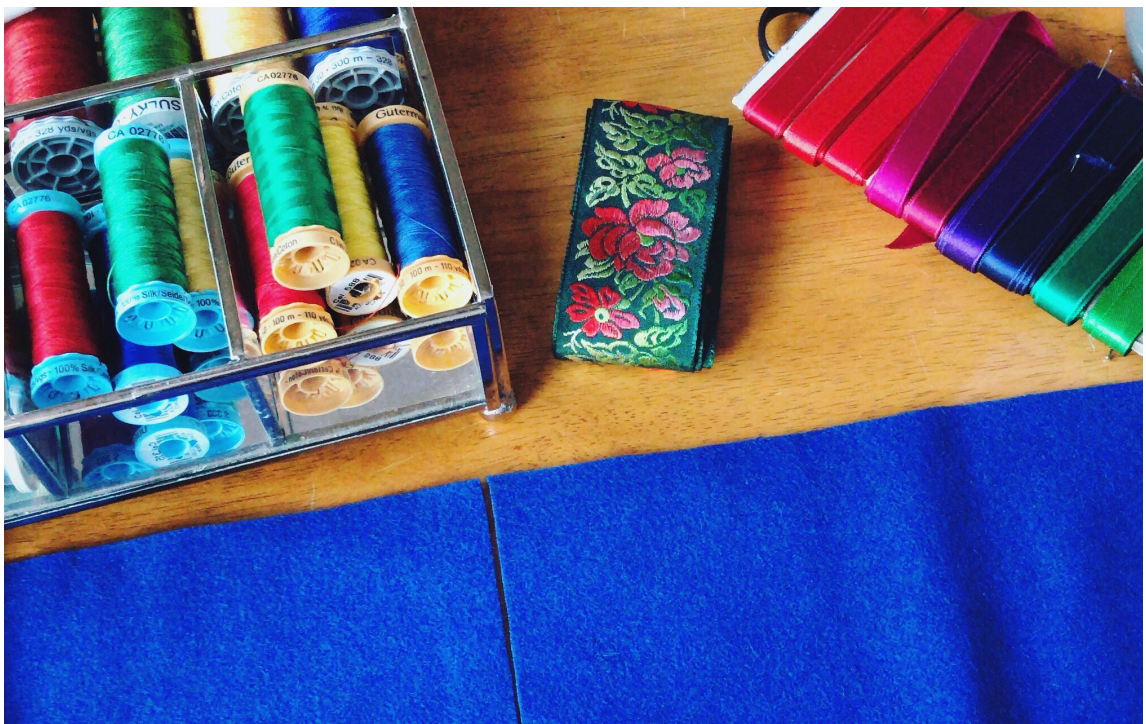
Ruovttus Hámmerfeasttas gal lea Gaup ieš dohppen divodanbarggu. Rávisolmmožin oahpai gávttiid goarrut.

Dál niegada deaivvadanbáikkis mii livččii sihke giella- ja kulturarena, ja vel duodjebáikkis gos sápmelaččat sáhttet deaivvadit ja goarrut ovttas.

– Dát lea niehku man jáhkán sáhttá duohtandahkkojuvvot NSR politihkain. NSR:as lea guhkes historjá dákár vejolašvuođaid ráhkadit, ja dál mii háliidit maiddá Hámmerfestii dan oažžut áigái, ja maiddá eará báikkiide main váilu dákár fáladat, son muitala.

Olahan dihtii dán de dáhttu NSR ovttasbargat vel lagabui gielddaiguin, fylkkaiguin ja báikkálaš servviin.

– Sámediggi ii sáhte okto jodihit báikkálaš ásahusaid. Muhto ovttas de sáhttit olahit hui olu, loahpaha Amalie Hansen Kristiansen Raste.

Govva / foto: Sandra Májá West

Govva / foto: Sandra Márjá West

Sametinget skal bidra til at det blir laget flere møteplasser, språksentre og kulturinstitusjoner i fornorskede områder.

» **NSR mener at Sametinget skal ta sitt ansvar.** Derfor har vi startet med å lage lokale planer for alle valgkretser. Sametinget skal bidra til at det blir laget flere møteplasser, språksentre og kulturinstitusjoner i fornorskede områder. En viktig nøkkel ligger likevel hos myndighetene.

– Samer må kunne stille krav til både staten og kommunen de bor i. Et minstekrav må være at de samiske barna får muligheten til å gå i samisk barnehage, og få samiskundervisning på skolen. Det siste er lovpålagt, og det er helt utrolig at mange barn ennå ikke får den muligheten, sier en engasjert Hanne Marion Gaup.

Hjemme i Hammerfest har Gaup selv tatt reparasjonsarbeidet i sine egne hender. Bokstavelig talt. I godt voksen alder lærte hun seg å sy kofter. Nå drømmer hun om en møteplass i hjembyen som både er en språk- og kulturarena, og ikke minst et duodjiverksted der samer kan møtes og sy sammen.

– **Det er en drøm som jeg tror kan bli virkelighet** med NSR sin politikk. NSR har lang historie med å skape sånne muligheter, og nå vil vi også få det til i Hammerfest og andre steder som mangler tilbud, forteller hun.

For å få dette til, ønsker NSR å inngå tettere samarbeid med kommuner, fylker og lokale lag og foreninger.

– Sametinget kan ikke drive lokale institusjoner alene. Men i samarbeid kan vi få til enormt mye, forteller Amalie Hansen Kristiansen Raste avslutningsvis.

RITTUS LEA HEAHTTI – DÁL DÁRBBAŠUVVO OĐĐA GUOLÁSTUS- POLITIHKKA

Rittus lea heahtti. Mearrasámi guovlluin šaddet gearjdit go stáhta guolástuspolitihkka lea geigen eriid stuorrakapitalii. NSR:ii lea diehtelas ášši ahte guolli gullá álbmogii mii dáppe ássá.

Jon Christer Mudenia

– Mearrasápmelaččaid ja riddoálbmoga bivdovuogatvuodát fertejit nannejuvvot lága bokte. Dát šaddá min boahpte stuorra vuogatvuodagižžu, dadjá Jon-Christer Mudenia, 1. evttohas Nuortaguovllu válgabiirres.

Riggodagat mat bohtet guolástusain galggašii baicca ovdánahttit ja nannet riddoguovlluid, iige deavdit millárdearaid lupmaid.

Otná guolástuspolitihkas leat vudolaš boasttuvuodát.

Eanet ja eanet oamastus bivdovuogatvuodaide leat dadistaga čohkkejuvvon unnit ja unnit olbmuide. Feasto- nuohhte bivdit ožžo oktii áiggis nuvtá eriid, go galgá buktit sállasa gáddái báikkálaččat. Dál eai šat dárbbas dan dahkat, ja sii leat ožžon eriid agibeavái. Boadus lea ahte guolleostit ja guollereidenfabrikkat báhcet guorosgiedaid. Bargosajit jávkjet ja báikegottit goariduvvojit.

– Vearrámus lea ahte stáhta dán dahká rabasčalmmiid.

Riggodagat mat bohtet guolástusain galggašii baicca ovdánahttit ja nannet riddoguovlluid, iige deavdit millárdearaid lupmaid. Mii diehtit ahte ođđa guolástuspolitihkka sáhtta viehka olu bargosajiid buktit Sápmái, ja danne mii dáhtut dán divvut, dadjá Mudenia.

Govva / foto: Sandra Márjá West

Govva / foto:
Oliver Ivanowitz

Kysten er i krise – nå trengs en ny fiskeripolitikk

Govva / foto: NSR / Anne Henriette Nilut

Kysten er i krise. Sjøsamiske områder står med lua i handa fordi statens fiskeripolitikk har gitt kvotene til storkapitalen. For NSR er det en selvfølge at fisken tilhører folket som bor her.

– Sjøsamene og kystbefolkningens rett til fisket må bli anerkjent gjennom loven. Dette blir den neste store samiske rettighetskampen, sier Jon-Christer Mudenia som er 1. kandidat i Østre valgkrets.

Verdiene som fiskeriet produserer bør heller være med på å utvikle og styrke kystsamfunnet, og ikke sponse enkeltmilliardærer.

– **Det verste er at staten gjør dette med åpne øyne.** Verdiene som fiskeriet produserer bør heller være med på å utvikle og styrke kystsamfunnet, og ikke sponse enkeltmilliardærer. Vi vet at en ny fiskeripolitikk kan gi veldig mange arbeidsplasser i Sápmi, og derfor kjemper vi for det, sier Mudenia.

Dagens fiskeripolitikk er preget av grunnleggende feil. Eierskap til fiskeressursene har i økende grad blitt samlet på få hender. Trålerne fikk i sin tid kvoter gratis mot at de skulle levere fisken lokalt. Nå trenger de ikke levere lenger, men har fått beholde kvotene for alltid. Resultatet er at fiskemottak og filetfabrikker står uten råvarer. Arbeidsplasser forsvinner og lokalsamfunn svekkes.

» NSR lea manjmuš njeallje jagi dorjon 73 bivdofanas-oastimiid ja mánggaid kájjaid.

– Dát lea mearrasámi politihkka mas stuorra mearkkašupmi. Sámedikki doarjja fuolaha ahte nuorra bivdit besset alcceseaset háhkat fatnasa ja álgit bivdit, ja dás lea stuorra mearkkašupmi mearrasámi báikegottiide, dadjá Andreas Vangseng Becken, 3. evttohas Ávjovári válgabiirres.

Sámedikki doarjja lea ovdamearka mo sáhtta buori mearrasámi politihka dahkat, muhto leat ain hirmat stuorra dárbbut. Danne gáibida NSR ja earát ge, ahte earit galget máhcahuvvot feastonuohttefatnasiiguin báikkálaš guolásteddjiide, ja ahte guolleoastinbáikkat ja fuolahankájjat fas huksejuvvojit sámi guovlluide

– Dát lea áidna vuohki mo guolásteaddjit sáhttet beassat báikkálaččat vuovdit sállasiid, ja mo riggodagat báhcet mearrasámi guovlluide, dadjá Vangseng Becken.

NSR ja Sámediggi čujuha maid dasa ahte dát lea eanet go ekonomija. Dás lea sáhka vuoigatvuhtii iežas kultuvrii, gillii ja ealáhussii.

– **Mii leat dál divvunproseassas manjá dáruiduhttin-politihka.** Jus mearrasápmelaččaid bivdovuoigatvuodát eai doahttaluvvo, de lea váttis makkárge albma seana-deami birra hállat, dadjá Mudenia loahpas.

Andreas Vangseng Becken

Govva / foto: Oliver Ivanowitz

» Det NSR-styrte Sametinget har siden sist valg gitt støtte til 73 båter og flere kaianlegg.

– Dette er sjøsamisk politikk som har stor betydning. Støtten fra Sametinget sørger for at unge fiskere kan skaffe seg sin første båt og starte opp i fiskeriene, noe som har mye å si for sjøsamiske lokalsamfunn, sier Andreas Vangseng Becken, 3. kandidat i Ávjovári valgkrets.

Støtten fra Sametinget viser hva sjøsamisk politikk i praksis kan bety, men behovet er langt større. Derfor krever NSR og flere andre nå at kvoter overføres fra trålere til kystfiskere, og at fiskemottak og servicestasjoner i samiske områder bygges opp igjen.

– Bare sånn kan fiskerne få levert fangsten sin lokalt, og verdiskapningen bli værende i sjøsamiske samfunn, sier Vangseng Becken.

NSR og Sametinget peker også på at dette handler om mer enn økonomi. Det handler om retten til kultur, språk og næring.

– **Vi står midt i en reparasjonsprosess etter forrnkningspolitikken.** Hvis ikke sjøsamenes rett til fisken anerkjennes, er det vanskelig å se for seg reell forsoning, sier Mudenia avslutningsvis.

**“ Jus mearrasápmelaččaid
bivdovuoigatvuodát eai doahtta-
luvvo, de lea váttis makkárge
albma seanadeami birra hállat**

**“ Hvis ikke sjøsamenes rett til
fisken anerkjennes, er det vanske-
lig å se for seg reell forsoning**

NUORTAGUOVLLU VÁLGABIIRE / ØSTRE VALGKRETS

1. Jon-Christer Mudenia (1995) – Gárdak/Tana
2. Jovna Vars Smuk (1983) – Vuonnabahta/Varangerbotn
3. Venke Tørmænen (1956) – Paaččjokk/Báhčeveaijohka/Pasvik
4. Synne Mathisen Ratikainen (2000) – Čáhcesuolu/Vadsø
5. Finn-Arne Bieski-Selfors (1955) – Lálloš/Tana
6. Leif Pedersen (1969) – Davvesiida/Lebesby
7. Telma Samuelson (1988) – Deatnu/Tana
8. Birgit Wøhni Risan (1992) – Kuõbžžjäuurr/Guovžajávri/Bjørnevatn
9. Anette H. Länsman (1988) – Unjárga/Nesseby
10. Per Anders Store (1987) – Máttá-Várjjat/Sør-Varanger

ÁVJOVÁRI VÁLGABIIRE / ÁVJOVÁRRI VALGKRETS

1. Maren Benedicte Nystad Storslett (1996) – Guovdageaidnu/ Kautokeino
2. Nils Mikkel M. Somby (1965) – Kárášjohka/Karasjok
3. Andreas Vangseng Becken (1987) – Porsángu/Porsanger
4. Elle Rávdná Näkkäljärvi (2000) – Guovdageaidnu/Kautokeino
5. Elle Márgget Nystad (1999) – Kárášjohka/Karasjok
6. Nils Johan Nango (1957) – Máze/Masi
7. Mariann Josefsen (1990) – Porsángu/Porsanger
8. Isak Johannes Johnsen Joks (1997) – Kárášjohka/Karasjok
9. Ragnhild Eliassen (1981) – Porsángu/Porsanger
10. Nils Mathis M. Sara (1957) – Máze/Masi
11. Sunna Svendsen (2005) – Kárášjohka/Karasjok
12. Ole Heandarát Magga (1947) – Guovdageaidnu/Kautokeino

DAVVEGUOVLLU VÁLGABIIRE / NORDRE VALGKRETS

1. Silje Karine Muotka (1975) – Áltá/Alta
2. Marit Mikkelsdatter Kemi (1978) – Áltá/Alta
3. Hanne Marion Gaup (1954) – Hámárfeasta/Hammerfest
4. Tor Bjørnar Henriksen (1964) – Áltá/Alta
5. Grethe Julianne Skum (2001) – Áltá/Alta
6. Nils Mikkelsen Utsi (1965) – Áltá/Alta
7. Ragnhild Enoksen (1950) – Návuotna/Kvænangen
8. Audhild Marie Pettersen (1965) – Láhppi/Loppa
9. Marianne Vorren Wilhelmsen (1982) – Áltá/Alta
10. Anders Oxlund Enoksen (1991) – Návuotna/Kvænangen
11. Per Johnny Sara (1977) – Áltá/Alta
12. Arne Jørgensen (1957) – Áltá/Alta

GÁISEGUOVLLU VÁLGABIIRE / GÁISI VALGKRETS

1. Sandra Márjá West (1990) – Romsa/Tromsø
2. Henrik Olsen (1970) – Gáivuotna/Kåfjord
3. Amalie Hansen Kristiansen Raste (2003) – Romsa/Tromsø
4. Beaska Niillas (1982) – Romsa/Tromsø
5. Signe Birkeland Johnsen (2005) – Gáivuotna/Kåfjord
6. Vidar Andersen (1978) – Romsa/Tromsø
7. Camilla Brattland (1980) – Romsa/Tromsø
8. Leif Arild Tore Pedersen (1954) – Sázzá/Senja
9. Sara Katrine Aleksandersen (2001) – Romsa/Tromsø
10. Rolf Johansen (1954) – Ivgu/Lyngen
11. Karen Anette Anti (1972) – Málatvuopmi/Målselv
12. Emil Ráste Nikolavu Karlsen (1997) – Omasvuotna/Storfjord

VIESTARMERA VÁLGABIJRRRA / VIESTARMEARA VÁLGABIIRE / VESTHAVET VALGKRETS

1. Anne Henriette Nilut (1993)
– Dielddanuorri/Tjeldsund
2. Mathias Eilert Olsen (1995)
– Dielddanuorri/Tjeldsund
3. Helén Storelv-Rabone (1975)
– Evenášši/Evenes
4. Anna-Emilie Langås Vadnem (1995)
– Bådåddjo/Buvvda/Bodø
5. Niclas A. Mikkelsen Ellingsen (1995)
– Áhkanjárga/Narvik
6. Sunna Regine Inga (1999) – Suortá/Sortland
7. Martin Rimpi (1965) – Hárstták/Harstad
8. Svein-Magne Forsgren (1960)
– Siellak/Salangen
9. Nils Ante Eira (1975) – Loabák/Lavangen
10. Malene Aslaksen-Eriksen (2003)
– Dielddanuorri/Tjeldsund

LULLI-NOROGGA VÁLGABIIRE / SØR-NORGE VALGKRETS

1. Aina Madelén Nordsletta Aslaksen (2000) –
Oslove/Oslo/Fredrikstad
2. Tor Gunnar Nystad (1967) – Lillestrøm
3. Aslak Heika Hætta Bjørn (1992) – Oslove/Oslo
4. Aili Kirste Strømeng Arntzen (1994)
– Birgon/Biergun/Bergen
5. Camilla Karoline Falle (1980) – Gjerdrum
6. Jan Gunnar Tollefsen Kaino (1980) – Ålesund
7. Hildegunn Bøkevoll-Skjølberg (1972) – Askøy
8. Sveinung Eide Hansen (1997)
– Fåberg/Lillehammer
9. Oliver Bjørnstad Ivanowitz (2002)
– Oslove/Oslo
10. Marie Therese Nordsletta Aslaksen (1979)
– Rolvsøy/Fredrikstad
11. Benedikte Pryneid Hansen (1982)
– Oslove/Oslo
12. Roger Loen (1956) – Lesja
13. Laila Coldevin (1967) – Frogner/Lillestrøm
14. Kirsti Guvsám (1979) – Kristiansund

ÅARJEL-SAEPMIE VEELJEMEGIEVLIE / SØRSAMISK VALGKRETS

1. Paul Bendikk Jáma (1979) – Snåase/Snåsa
2. Ole-Henrik Bjørkmo Lifjell (1994)
– Bleikvasslia
3. Kristin Sara (1965) – Sætervik
4. Gihte Katri / Katri Kitti (1982)
– Trovvegarse/Trofors
5. Jon Anta Eira Åhren (2002)
– Raarvihke/Røyrvik
6. Mattis Danielsen (1976) – Plaassja/Røros
7. Cecilia Persson (1964) – Trovvegarse/Trofors
8. Ina Theres Sparrok (1995)
– Laakesvuemie/Namsskogan
9. Gaebpien Egon (1971) – Trovvegarse/Trofors

LEAT GO O Aidnán Bodila Geainnuid Alde?

Har du sett Bodil på veien?

NSR:a viessobiilla, Bodil – Norggá Sámiid Racerbiilla, vuojaša dál miehtá Sámi, ja das lea káffe, merch ja buorre mokta. Dál sáhtát hábmet iežat Bodila!

Ivdne Bodila, bija gova instagrammii dahje tiktokii ja tágge @nsr_org ja #NSRbodil – de leat mielde gilvvus vuoitit AirPodsaid!

Áigemearri: 08.09.25

NSRs bobil, Bodil – Norggá Sámiid Racerbiilla, cruiser gjennom Sápmi full av kaffe, merch og godt humør. Nå kan du designe din egen Bodil!

Fargelegg Bodil, del bildet på instagram eller tiktok og tagg @nsr_org #NSRbodil – så er du med i trekningen av AirPods!

Frist: 08.09.25

